

JOBS

İşletme Bilimi Dergisi

2022

Cilt:10 Sayı:1

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

JOBS

İşletme Bilimi Dergisi
The Journal of Business Science

Sakarya Üniversitesi / Sakarya University
İşletme Fakültesi / Sakarya Business School

i

Cilt/Volume : 10
Sayı/Issue : 1
Yıl/Year : 2022

ISSN: 2148-0737

DOI: 10.22139/jobs

İNDEKS BİLGİLERİ/ INDEXING INFORMATION

Kurucu Sahip/Founder

Prof. Dr. Gültekin YILDIZ

İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Kadir ARDIÇ

Editör / Editor

Prof. Dr. Mahmut AKBOLAT

Editör Yardımcıları / Assoc. Editors

Prof. Dr. Mustafa Cahit UNGAN

Arş. Gör. Dr. Özgün ÜNAL

Mizanpaj Editörü / Layout Editor

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AMARAT

Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent SEZEN	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Erman COŞKUN	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ARDIÇ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet BARCA	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Neşet HİKMET	South Carolina Üniversitesi
Prof. Dr. Nihat ERDOĞMUŞ	İstanbul Şehir Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan BATMAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Recai COŞKUN	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Sıdıka KAYA	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Şevki ÖZGENER	Nevşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Türker BAŞ	Galatasaray Üniversitesi
Doç. Dr. Surendranath Rakesh JORY	Southampton Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Kadir ARDIÇ
Prof. Dr. Mahmut AKBOLAT
Prof. Dr. Mustafa Cahid UNGAN
Arş. Gör. Dr. Özgün ÜNAL

Sekreteryaya / Secreteria

Dr. Öğr. Üyesi Ayhan DURMUŞ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AMARAT

iv

Dergimize yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin yazımında etik ilkelere uyulduğu ve yazarların ilgili etik kurulundan gerekli yasal onayları aldığı varsayılmaktadır. Bu konuda sorumluluk tamamen yazarlara aittir. İşletme Bilimi Dergisi'nde yer alan makalelerin bilimsel sorumluluğu yazara aittir. Yayınlanmış eserlerden kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

It is assumed that the articles submitted for publication in our journal are written in ethical principles and the authors have obtained the necessary legal approvals from the relevant ethics committee. The responsibility of this matter belongs to the authors. Scientific responsibility for the articles belongs to the authors themselves. Published articles could be cited in other publications provided that full reference is given.

İşletme Bilimi Dergisi; www.dergipark.gov.tr/jobs Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi jobs@sakarya.edu.tr Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan/SAKARYA

Bu Sayıda Katkıda Bulunan Hakemler
Reviewers List of This Issue

İşletme Bilimi Dergisi
2022
Cilt:10 Sayı:1

Prof. Dr. Musa Özata	Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan Erdem	Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Buket Bora Semiz	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Emre Yıldırım	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gülcan Şantaş	Bozok Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Babadağ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç.Dr. Önder Büberkökü	Van Yüzüncüyıl Üniversitesi
Doç. Dr. Sema Ülkü Akpınar	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Şuayyip Doğuş Demirci	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Barış Aksoy	Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fuat Yalman	Düzce Üniversitesi
Dr. Duygu Ürek	Karadeniz Teknik Üniversitesi

Değerli Bilim İnsanları,

İşletme Bilimi Dergisinin 2022 yılının ilk sayısı olan Cilt 10 Sayı 1'i sizlere sunmaktan gurur duyuyoruz. İşletme Bilimi Dergisi yayına hayatına başladığı 2013 senesinden bugüne kadar Modern İşletmeciliğin çeşitli disiplinlerinde onlarca makale ile İşletme Bilimine katkı sunmuş olup, bundan sonraki sayılarında da aynı hedefi benimsediğimizi bildirmek isteriz.

2019 yılının sonunda ortaya çıkan ve tüm dünyamızı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi etkili ve verimli mal/hizmet üretimini oldukça güçleştirmiştir. Salgın hastalıklar tahmin edilemez bir yapıya sahiptir. COVID-19 pandemisi de salgın hastalıkların doğasına uygun olarak Aralık 2019'da ortaya çıkmış olup oldukça hızlı bir şekilde tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Dünya genelinde ülkeler COVID-19 ile mücadele için çeşitli önlemler almıştır. Bunlar okulların kapatılması, maske kullanım zorunluluğu, sosyal mesafe kuralı, seyahat kısıtlamaları, kapalı alanların (restoran, kafe, alışveriş merkezi vb.) kullanımının yasaklanması, sokağa çıkma yasaklarının uygulanması, zorunlu karantina ve sosyal izolasyon uygulamaları şeklinde örneklendirilebilir. Bu önlemler COVID-19'un yayılmasını kontrol altına alma konusunda önemli etkilere sahiptir. Ancak bu önlemlerin birçok sektörü olumsuz şekilde etkilemesi de kaçınılmaz bir sonuç olmuştur.

vi

Günümüzde gelinen nokta itibariyle Türkiye'de ve dünya genelinde pandemi öncesi günlere dönüş çalışmaları devam etmekte olup, kademeli normalleşme çalışmaları devam etmektedir. Bu bağlamda işletmelerin de faaliyetlerinde eski normale dönmeye devam ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda İşletme Bilimi Dergisi olarak işletmecilik alanında yaşanacak her türlü değişim ve gelişimi dergimizde yayınlanacak makaleler ile siz değerli okurlarımıza aktarmak ve işletmecilik alanına katkı sunmaya devam edeceğimi ifade etmek isteriz.

Dergimizin bu sayısı da işletmeciliğin farklı disiplinlerinde değerli bilim insanlarının kıymetli çalışmalarıyla zengin bir içerik sunmaktadır. Bu sayımızda göndermiş oldukları makaleler ile dergimize katkı sağlayan tüm yazarlarımıza, dergimize gönderilen makalelerin değerlendirilmesi için kıymetli vakitlerini ayıran saygıdeğer hakemlerimize ve makalelerin dergide yayınlanmaya hazır hale gelmesi için yoğun bir gayret gösteren editör kurulumuz ve dergi sekreteryamıza teşekkürlerimi sunarım. Dergimizin okurlarımız ve bilim insanlarına faydalı olması dileklerle sonraki sayılarımızda işletmeciliğin güncel çalışmalarını bilim dünyasının hizmetine sunmak için siz değerli bilim insanları ve araştırmacıların katkılarını bekliyoruz.

Saygılarımızla...

Prof. Dr. Mahmut AKBOLAT
Editör

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Yıl (Year) 2022 Cilt (Vol.) 10 Sayı (No) 1

İşletme Bilimi Dergisi

2022

Cilt:10 Sayı:1

Araştırma Makaleleri/Research Articles

- Tüketici Kişilik Yapısının Marka Nefreti Üzerine Etkisi: Futbol Taraftarları Üzerine Bir Uygulama**
The Effect of Consumer Personality on Brand Hate: An Application on Football Fans 1-31
Melis ÖZEL ve Yusuf ÖCEL
-
- Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketlerde Pay Senedi Fiyatı Ve Borsa Performans Oranları İlişkisi: İşlem Hacmi En Yüksek Şirketlerde Bir Uygulama**
The Relationship Between Stock Prices and Stock Market Performance Ratios in Companies Trading on Borsa Istanbul: An Application in Companies with The Highest Trading Volume 33-56
Bilgehan TEKİN ve Seda Nur BASTAK
-
- Değişim Yorgunluğunun İş Motivasyonuna Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma**
The Effect of Change Fatigue on Work Motivation: A Research on Healthcare Workers 57-85
Özer ARIK, Yunus Emre ÖZTÜRK ve Müjdat YEŞİLDAL
-
- Sorum Bildirme Niyeti İle Psikolojik Güvenlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma**
A Research to Investigate the Relationship Between Whistleblowing Intention and Psychological Safety 87-112
Burak BORULU ve Canan Nur KARABEY
-
- İnternet Bağımlılığı Ve Depresyon İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama**
The Relationship of Internet Addiction and Depression: An Application on University Students 113-131
Ali YILMAZ, Ahmet KAR, Mustafa KAYA ve Aysun KANDEMİR TÜRE
-
- Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine Ve Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkilerinin Covid-19 Pandemi Döneminde İncelenmesi**
Effe Investigation of the Effects of Digitalization On Accounting Professional and Accounting Professionals During the Covid-19 Pandemic Disease 133-162
Başak ŞITAK ve Mahmut YARDIMCIOĞLU
-

DİJİTALLEŞMENİN MUHASEBE MESLEĞİNE VE MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINA ETKİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İNCELENMESİ¹

Başak ŞITAK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

basaksitak@outlook.com,

ORCID: 0000-0001-7689-036X

Prof. Dr. Mahmut YARDIMCIOĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

mahmutyardimcioglu@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-1335-8357

**Dijitalleşmenin
Muhasebe
Mesleğine Ve
Muhasebe
Meslek
Mensuplarına
Etkilerinin
Covid-19
Pandemi
Döneminde
İncelenmesi**

133

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı, dijitalleşmenin muhasebe mesleğine ve muhasebe profesyonellerine etkilerine yönelik algıları COVID-19 salgın hastalık döneminde incelemektir. Çalışmanın bir diğer amacı ise bu konuya yönelik algıların demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Adana ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırma, COVID-19 pandemisinin yaygın olarak görüldüğü 01.12.2020 ile 01.02.2021 tarihleri arasında 330 meslek mensubu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizi için SPSS programı kullanılarak; Frekans, Faktör Analizi, T Testi, Anova, Tukey Post Hoc testi ile analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın amacı doğrultusunda yapılan analizler sonucunda dijitalleşmenin muhasebe meslek mensuplarının unvan değişkeni açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Sonuç: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmeyi önemsedikleri, bu alandaki gelişmeleri yakından takip ederek destekledikleri, dijital ürünlere uyum sağlayabildikleri görüşüne ulaşılmıştır. Hatta dijitalleşmenin muhasebe mesleğine olan saygıyı arttırabileceği, haksız rekabeti önleyebileceğini, gelişmeler doğrultusunda muhasebe mesleğinin gelecekte yok olmak yerine tüm bunlar

¹ Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Tez çalışması, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından desteklenmiştir."

Makale Geliş Tarihi/Received for Publication : 30/10/2021

Revizyon Tarihi/ 1th Revision Received : 26/02/2022

Kabul Tarihi/Accepted : 07/03/2022

Atıfta Bulunmak İçin:

Şitak, B. ve Yardımcıoğlu, M. (2022). Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine Ve Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkilerinin Covid-19 Pandemi Döneminde İncelenmesi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 10(1), 133-162.

doğrultusunda fayda görebileceğini de ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ileride yapılacak olan teknolojik alt yapıya dayalı köklü değişikliklerin merkeze alındığı yeni bir muhasebe modeline ihtiyaç duyulduğu ve yeniden tasarlanması durumunda da destekleyeceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Muhasebe, COVID-19

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF DIGITALIZATION ON ACCOUNTING PROFESSIONAL AND ACCOUNTING PROFESSIONALS DURING THE COVID-19 PANDEMIC DISEASE

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to examine the perceptions of the effects of digitalization on the accounting profession and accounting professionals during the COVID-19 pandemic disease. Another aim of the study is to determine whether the perceptions about this subject differ in terms of demographic variables.

Method: The population of the research consists of professional accountants operating in Adana. The research was carried out with 330 professionals between 01.12.2020 and 01.02.2021, when the COVID-19 pandemic was common. Questionnaire form was used as data collection tool in the study. Using SPSS program for data analysis; Frequency, Factor Analysis, T Test, Anova, Tukey Post Hoc tests were used for analysis.

Findings: As a result of the analyzes made in line with the purpose of the research, it has been determined that digitalization differs in terms of the title variable of the accounting professionals.

Results: It was concluded that professional accountants care about digitalization, closely follow the developments in this field and support them, and adapt to digital products. They even stated that digitalization can increase respect for the accounting profession, prevent unfair competition, and that, in line with developments, the accounting profession may benefit from all these instead of disappearing in the future. In addition, they stated that a new accounting model centered on the radical changes based on the technological infrastructure to be made in the future is needed and they will support it in case it is redesigned.

Keywords: Digitalization, Accounting, COVID-19

I. GİRİŞ

Son yıllarda dijitalleşme, yaşamın her alanında etkin bir rol oynamaktadır. Bu durum insanların geleneksel iş yapış biçimlerini de değiştirmiş, teknolojinin daha yaygın olarak kullanıldığı bir ortam yaratmıştır. Özellikle Endüstri 4.0, yapay zekâ ve makine öğrenimi gibi

kavramların ortaya çıkmış olması bu değişimi bir gereklilik haline getirmiştir. Artık birçok iş, insan yerine makineler tarafından, daha az hata ve daha düşük maliyetlerle yapılmaktadır. Tüm sektör ve meslek dallarının bu durumdan etkilendiği gibi muhasebe de bu dijital dönüşümden payını almaktadır. Elektronik dosyalama, etkileşimli vergi bürosu, elektronik fatura vb. teknolojiler ile birlikte muhasebe endüstrisi de dijital dönüşüm geçirmektedir (Gacar, 2019: 389).

COVID-19 salgın hastalığının dünyayı etkisi altına alması ile birlikte insanlar dijitalleşmeden ve dijital çağın ürünlerinden daha çok yararlanır hale gelmiştir. Sebebi ise pandemi sürecinin gerektirdiği kısıtlamalar olarak ifade edilebilecektir. Salgının büyük bir hız ile kısa süre içerisinde tüm dünyaya yayılması devletlerin bazı önlemler almasını mecbur hale getirmiştir. Bu önlemler içerisinde en geniş kapsamlı olarak değerlendirilebilecek olan, elbette ki sokağa çıkma kısıtlamasıdır. Kısıtlama; iş görenler için evden çalışmayı, öğrenciler için ise online eğitimi beraberinde getirmiştir. Uzaktan çalışmak ve uzaktan eğitime erişebilmek için de dijital çağın dijital ürünlerinde çare aranmıştır. Evden çalışmak durumunda kalan iş görenler dijitalleşmenin beraberinde getirdiği laptop, tablet, telefon gibi dijital ürünlerden yararlanarak işlerini yürütmeye devam etmiştir. Öğrenciler ise televizyon, laptop, tablet ve telefon gibi yine aynı ürünlerden yararlanarak eğitimlerini sürdürmüşlerdir.

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde dijital ürünlere önem vermenin ve uyum sağlamanın tüm sektörler için hayati önem taşıdığı görülmektedir. Çünkü hayatın genel akışında hem olağan hem de olağanüstü durumlar ile karşı karşıya gelinebilmektedir. Bu tür durumlarda tüm faaliyetlerin devam edebilmesi kavramın getirdiği teknolojik ürünlere uyum sağlayabilmek ile doğrudan doğruya bağlantılıdır. Herhangi bir olağanüstü durumda olumsuz yönde etkilenebilecek olan alanlar arasında elbette muhasebe sektörü de yer almaktadır. Özellikle muhasebenin hem devlet hem de üçüncü kişiler için önemi dikkate alındığında; dijitalleşmeye uyum sağlamanın ve dijital ürünleri kullanmanın bir kişisel tercih dahilinde olmadığı artık bir zorunluluk halini aldığı kolaylık ile anlaşılabilir. Bu açıdan muhasebenin dijitalleşme ile sıkı bağ içerisinde olması sürdürülebilirliklerinin sağlanabilmesi açısından oldukça önemli görülmektedir.

Çalışmanın amacı; dijitalleşmenin muhasebe alanına, muhasebe mesleğine, muhasebe profesyonellerine ve muhasebe-finans eğitime etkilerine yönelik algıları COVID-19 salgın hastalık döneminde incelemektir. Çalışmanın bir diğer amacı ise bu konuya yönelik algıların demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu

kapsamda çalışma, Adana ilinde yürütülmüştür. Analiz yöntemi olarak frekans, T testi, Anova ve Tukey Post Hoc testi kullanılmıştır. Bulgular özetlenerek yorumlanmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Özellikle literatür incelendiğinde, çalışmanın ele alınan perspektiften daha önce incelenmemiş olması önemini ve değerini arttırmaktadır.

II. LİTERATÜRDEKİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde bu konu üzerine yapılan çeşitli çalışmalara rastlamak mümkündür. Parker (2001) çağdaş muhasebe uygulamalarını ele almıştır. Çalışmada muhasebeden sağlanan fayda ve hizmetlerin kapsamının genişlediğinin işaretlerini göstermiştir. Ayboğa (2002) küreselleşen dünyada Türkiye'nin muhasebe alanında yaşanan gelişmelere uyum ve adaptasyon sürecini ele almıştır. Barnira vd., (2003) makalelerinde dergi yayıncılık endüstrisindeki 150 firmadan oluşan bir örneğe dayalı olarak deneysel bir araştırma yürütmüştür. Kavanagh ve Drennan (2008) muhasebe mezunu öğrencilerin hangi becerilere ve niteliklere sahip olması gerektiği ve işveren de hangi beklentilere sahip olduğu ele almıştır. Güvemli (2009) muhasebe uygulamalarını ve eğitimini etkileyen çağımızdaki gelişimleri incelemiştir. Yoo et al., (2010) çalışmalarında farklı dijital yenilik katmanları arasındaki sıkı olmayan bağlantıları açıklayan dört katmanlı bir yenilik modeli önermiştir. Ghasemi vd., (2011) bilgi teknolojisinin modern muhasebe üzerindeki etkilerini çalışmalarında konu edinmiştir. Todorovic et al., (2012) Sırbistan'da yürüttükleri çalışmada, profesyonel muhasebecilerin aldıkları eğitimi küresel boyutta değerlendirmek ve sonuçlardan yola çıkarak önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Oestreicher ve Zalmanson (2013) makalelerinde sosyal çağda işletmeler için dijital içerik stratejilerini konu edinmiştir. Carnegie (2014) muhasebenin bugününü ve geçmişini ele alınmıştır. Henriette et al., (2015) çalışmasında sektörde söz sahibi olan kullanıcıların giderek daha talepkar hale gelmesi ve sektöre yeni giriş yapan rakiplerin artması nedeniyle dijital pazarın şu zamana kadar ki en yoğun dönemini yaşamasını incelemiştir. Dağ (2016) muhasebe meslek mensuplarının bilgi teknolojileri kullanım kararına etki eden faktörler üzerine çalışmasını ele almıştır. Drew (2017) muhasebe mesleğinin gelecekte yaşayacağı değişimlerden bahsettiği çalışmasında yapay zekâ ve blockchain teknolojilerine dikkat çekmiş ve muhasebe mesleğinin yeni bir yapılanmaya gideceği öngörüsünde bulunmuştur. Tekbaş (2018) çalışmasında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe profesyonelleri üzerindeki etkisini ortaya koymuştur. Tekbaş et al., (2018) dijital muhasebe okuryazarlığı üzerine çalışmalarını yürütmüşlerdir. Evstafyeva et al., (2019) çalışmalarında merkeze aldıkları ekonomiyi, muhasebe alanını ve

dijitalleşme süreçleri ile birlikte incelemiştir. Kurnaz vd., (2019) çalışmalarında teknolojik gelişmelerin muhasebe eğitimi üzerindeki etkisini ve şuan halen verilen muhasebe eğitimlerinin uygulamada yeteri düzeyde olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Yardımcıoğlu ve Şıtak (2020) çalışmalarında dijitalleşmenin beraberinde getirdiği yapay zekâ kavramına, yapay zekânın üstün yönlerine, yapay zekâ türlerine, yapay zekânın günümüzdeki uygulama alanlarına ve muhasebe alanındaki yansımalarına dikkat çekmişlerdir. Şıtak ve Şıtak (2021) COVID-19 salgın hastalığı döneminde muhasebe dersi alan öğrencilerin adli muhasebe kavramına yönelik farkındalık düzeylerini incelemiştir. Yardımcıoğlu et al., (2021) meslek yüksekokulunda muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe eğitime karşı tutumlarını COVID-19 salgın hastalığı döneminde incelemiştir. Yardımcıoğlu et al., (2021) Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde yaptıkları çalışmalarında muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe eğitime karşı tutumlarını COVID-19 salgın hastalığı döneminde incelemiştir. İlgili literatür incelendiğinde, 2000 yılından sonra çalışmaların hız kazandığı söylenebilecektir. Şıtak ve Şıtak (2021) bu durumun tüm dünyayı etkileyen Enron skandalları ile bağdaştırmıştır.

III. DİJİTALLEŞME

Dünya hızla değişmektedir. Hızlı değişimin en göze çarpan özelliği şüphesiz dijitalleşmedir. Dijitalleşme kavramı literatürde birçok farklı şekilde birçok farklı bilim insanı tarafından tanımlanmıştır. 2004 yılında yapılan bir tanımlamaya göre dijitalleşme yani sayısallaştırma terimi, analog verilerin özellikle de daha sonra kullanılacak görüntüler, videolar ve metinlerin dijital forma dönüştürülmesidir (Stolterman & Fors, 2004: 689). Bir başka tanıma göre ise dijital veya bilgisayar teknolojisinin bir kuruluş, endüstri, ülke vb. tarafından benimsenmesi veya kullanımının artması şeklinde ifade edilebilmektedir (Brennen & Kreiss, 2014: 1). Dijitalleşmenin yakın ve uzun vadede toplumu ve işletmeyi değiştiren en önemli trendlerden biri olacağı öngörülmektedir (Tihinen & Kääriäinen 2016: 63). Çünkü dijitalleşme aynı zamanda mevcut ürünleri veya hizmetleri dijital varyantlara dönüştürme yeteneği ve avantajı sunmaktadır (Gassmann et al., 2014: 2). Dijitalleşme, bilginin depolanmış bir dijital forma dönüştürülmesidir. Bu, gerçek zamanlı olarak bilgiye daha kolay erişim sağlamaktadır (Kane et al., 2015: 10).

1970'li yılların ikinci yarısından sonra, teknolojinin hızla gelişimi ve günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi ile yeni düşünce ve davranış biçimleri ortaya çıkmıştır. Bilgisayar ağının gelişmesi ile birlikte zaman, mekan kavramları aşarak dünyanın her yerinden insanlar birbirleriyle

iletişim kurmaya başlamıştır. Günümüzde çeşitli seslerin ve görüntülerin aktarımı yaşamın vazgeçilemez unsurları haline gelmiştir. H. Mcrae 1996 senesinde 2020 yılları hakkında paylaştığı öngörüsünde teknolojinin getirdiği değişikliklerin elbette sosyal sonuçları olacağını, işyerlerinin birçok kişi için çalışma ortamı olmaktan çıkacağını, çalışanların işverenin bulunduğu ülkede olmasına bile gerek duyulmayacağını ve çalışanın dış çevresinde büyük değişiklikler olacağını belirtmiştir (Mercan, 2010: 6).

Dijitalleşmenin beraberinde getirdiği değişiklikler tüm sektör ve sektörde çalışanları etkilemektedir. Bu kapsamda ele alındığında muhasebe alanına etkileri de göz ardı edilmemelidir. Çünkü muhasebe ekonominin bir dinamosu olarak görülmektedir. Salgın hastalık gibi küresel krizlerde gereken koşullara en hızlı şekilde adapte olunabilmeli ve ekonominin devamlılığı sağlanabilmelidir. Tüm bunlar doğrultusunda, herhangi bir sorunda iş ve iş akış süreçleri dijital çağın dijital ürünleri ile kesintisiz bir şekilde yürütülebilecektir. Bu bağlamda, muhasebe profesyonelleri işlerini teknoloji ile uyum içerisinde yürütmesi gerekmektedir.

Muhasebenin dijitalleşmesi üç fayda sunabilecektir. Bunlardan ilki, ekonomik unsurdur. Ekonomik unsur ile açıklanmak istenen, dijitalleşme ile birlikte ekonomik sürdürülebilirlik sağlanabilecektir. İkincisi, sosyal unsurdur. Sosyal unsur ise firmaların insan işgücünü dijital prosedürler ile değiştirmesine olanak sağlayarak avantaj elde etmesine imkan sunacaktır. Üçüncüsü ise çevresel unsurdur. Çevresel unsurda sürdürülebilirlik daha az kağıt ve kırtasiye kullanımı sağlayarak malzeme tasarrufu sağlayabilecektir. Böylece dünya üzerinde daha düşük karbon ayak izi kalacaktır. Karbon ayak izi; her insanın ulaşım, ısınma, enerji tüketimi veya satın aldığı her türlü ürün neticesinde atmosfere yayılmasına neden olduğu karbon miktarını anlatmak üzere kullanılan bir terim olarak karşımıza çıkmaktadır. Karbon ayak izinin azalması ile birlikte dijital depolama ve birçok çözümler avantaj olarak karşımıza çıkacaktır (United Nations, 2005: 3).

IV. MUHASEBE MESLEĞİ VE MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI

Muhasebe, bir işletme için finansal sonuç doğuran işlemlere ait datalarını sayısal veriler halinde toplayan, bu dataları işletme ile ilgisi bulunan kişilerin ihtiyaç ve isteklerini göz önüne alarak kayıt, sınıflandırma ve analiz yolu ile işleyen elde ettiği sonuçların ise çoğunluğunu dönemsel olarak düzenleyip raporlar halinde sunan sistematik bir bilgi sağlama rutini şeklinde tanımlanabilmektedir (Büyükmirza, 2008: 27). Elbette literatürde muhasebe kavramının birçok farklı şekilde tanımlamaları yapılmıştır. Ancak tüm tanımlamalar birbiriyle aynı paralelliktedir (Şıtak, 2021: 21).

Yıllar içerisinde gelişimi süren muhasebe, zaman ile bir meslek dalı haline gelmiştir. Bu mesleği icra eden, belirtilen hedef ve sonuca ulaşılmasına aracılık yapan kişilere de muhasebeci denilmiştir (Gökgöz, 2011: 167-170). Muhasebe meslek mensupları; muhasebe mesleğini icra eden, mali nitelikteki işlemleri ve olayları para ile ifade edilmiş şekliyle kayıt eden, sınıflandıran, özetleyen, analiz eden, yorumlayan ve raporlayan kişi şeklinde tanımlanabilmektedir (Akın & Özdaşlı, 2014: 60).

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu muhasebe mesleğinin kimler tarafından yapılacağı ve ne şekilde yürütülmesi gerektiğine dair ilk yasal düzenlemedir. Muhasebe mesleğini icra etmeye hak kazanan kişiler iki ayrı unvana sahip olabilmektedir (Sayım & Usman, 2016: 107).

Bu unvanlar şu şekilde sıralanmaktadır (Cengiz, 2008: 1):

- *Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM)*
- *Yeminli Mali Müşavir (YMM)*

V. SALGIN HASTALIK (COVID-19)

Yeni tip Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaletinde 2019 Aralık ayının sonlarına doğru görülmüştür. İncelemeler sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüs çeşididir. Virüsün nereden yayıldığını tespit etmek amacıyla yapılan araştırmalarda bölgede bulunan ve deniz ürünleri satan hayvan pazarından ortaya çıktığı belirlenmiştir. Salgın insandan insana buluşma durumu ile başta Vuhan olmak üzere sonrasında Çin Halk Cumhuriyetinin tüm eyaletlerine yayılmıştır. Ancak sonrasında sadece Çin Halk Cumhuriyeti ile kalmamış yüksek yayılım hızı ile birlikte kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına almıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020: 7).

Salgın hastalık, yüksek yayılım hızı ile beraber bugün itibarıyla dünya genelinde toplam vaka sayısı 18 aylık bir zaman diliminde 185 milyon'a, toplam vefat eden kişi sayısı ise 4 milyon'a ulaşmıştır. Türkiye'de ise, toplam vaka sayısı 5,4 milyon iken, toplam vefat eden kişi sayısı 49.924'dir (05.07.2021). Bu hızlı yükselişin ve yükseliş ile beraber etkilerinin yadsınamayacak düzeyde olduğunu sayısal veriler ortaya koymaktadır.

Tüm dünyaya hızla yayılan salgın hastalık (COVID-19) tüm sektörleri, meslek gruplarını ve çalışanları etkilemiştir. Elbette muhasebe de bu etkilenmeden payını almıştır. Her ülkenin dünya çapındaki bu salgına verdiği tepkiler farklı şekillerde olmuştur. Ülkeler salgının yayılımını engelleyebilmek adına farklı yöntemler uygulamış ancak genel olarak aynı fikir üzerinde durulmuştur. En genel olarak uygulanan yöntem "Evde Kal!"

**Dijitalleşmenin
Muhasebe
Mesleğine Ve
Muhasebe Meslek
Mensuplarına
Etkilerinin Covid-
19 Pandemi
Döneminde
İncelenmesi**

140

olmuştur. Bu doğrultuda tüm dünya bir anda evlerinden çıkmadan işlerini yürütmek zorunda kalmıştır. Burada amaçlanan salgın hastalığın yayılmaması için insanların birbirlerine teması engellenmek diğer bir yandan ise izolasyonu sağlayarak ekonominin devamlılığını sağlamaktır. Bu doğrultuda dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin getirdiği yenilikler devreye girmiştir. Ev ortamında işlerine devam etmek zorunda olan bireyler dijitalleşmenin tüm olanaklarından yararlanmakta çareyi bulmuştur. Tam da bu noktada öncesinde çok da önemsenmeyerek yatırım yapılmayan bir konu olan dijitalleşme ne kadar önemli olduğunu kanıtlamıştır. Fakat bu konuda gelişime ve yeniliklere açık olmayan birçok sektör zor durumda kalmıştır. Çünkü salgın hastalığın getirdiği kısıtlamalar teknolojik ürünleri zorunlu kılmakta ancak bazı işverenlerin altyapıları buna müsaade etmemektedir. Tüm bunlar doğrultusunda gelecekte karşılaşılabilecek küresel salgınlara karşı tüm sektör ve işverenler artık dijital dönüşüme uyum için adımlar atmaya başlamıştır. Böylelikle karşılaşılabilecek herhangi bir tehdiye karşı hazırlıklı olunabilecek iş ve iş akış süreçleri sekteye uğramayacaktır.

Tekbaş (2018)'e göre, salgın hastalık muhasebe profesyonellerine evden çalışma deneyimi sunmuştur. Bu deneyim muhasebenin dijitalleşme sürecine büyük bir hız kazandırmıştır. Dijitalleşme salgın hastalık ile mücadele kapsamında önemli bir kalkan haline gelmiştir. Ayrıca muhasebe profesyonellerinin ekonomik açıdan salgın hastalık ile mücadele de oldukça önem arz etmesi de dikkate değer bir konudur. Konuya genel itibari ile bakıldığında yaşanan ve yaşanılacak her yeni krizin insanlar için rekabetçi ve yenilikçi fikirleri beraberinde getirdiği gözlemlenmektedir. COVID-19 açısından bakıldığında yaşanan en kötü küresel kriz olarak ifade edilebilir ancak birçok sektöre ve çalışana özellikle de muhasebe profesyonellerine stratejik düşünmeyi, iş ve iş akış süreçlerini geliştirmeyi hatırlatmıştır. Bu doğrultuda artık iş yapış biçimleri ve çalışma şartları sonsuza kadar değişmiştir. Salgın hastalığın yaşattığı olumsuz etkilerden yola çıkarak geleceğe yönelik yeni yol haritaları belirlenmelidir. Bu yeni yol haritaları geliştirilirken küresel salgınların yıkıcı etkileri daima göz önünde bulundurulmalıdır. COVID-19 salgınının muhasebede temassız ve kağıtsız bir dönem yaşatması yeni bir başlangıç olarak görülmelidir. Bu durum gelecekte daha da önemli bir konu haline gelecektir. Ne kadar muhasebe ekonomik anlamda salgına karşı bir kalkan niteliğinde olsa da sadece muhasebenin direnişi dünyayı kurtaramayacaktır. Bu durum muhasebe mesleğinin küresel salgınlara yönelik daha etkin bir şekilde yönetilebilmesi için yeni uzmanlıklar getiren disiplinler arası yaklaşımlara ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

VI. YÖNTEM

Bu bölümde, çalışmanın amaç ve öneminden bahsedilmiştir. Sonrasında ise araştırmanın evren ve örnekleme, hipotezlerine, veri toplama yöntemine, veri analizine yer verilmiştir.

6.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, dijitalleşmenin muhasebe alanına, muhasebe mesleğine, muhasebe profesyonellerine ve muhasebe-finans eğitimine etkilerine yönelik algıları COVID-19 salgın hastalık döneminde incelemektir. Çalışmanın bir diğer amacı ise bu konuya yönelik algıların demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

6.2. Çalışmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini Adana ilinde faaliyet gösteren 2356 meslek mensubu oluşturmaktadır. Araştırma, COVID-19 pandemisinin yaygın olarak görüldüğü 01.12.2020 ile 01.02.2021 tarihleri arasında 330 meslek mensubu ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

6.3. Çalışmanın Hipotezleri

Araştırmanın belirlenen amaçları doğrultusunda değişkenler arasında varlığı düşünülen temel hipotezler test edilmek üzere oluşturulmuştur. Aşağıda bu hipotezler şu şekilde sıralanmıştır:

H1: *Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin alt boyutlarına ilişkin algıları cinsiyet açısından farklılık gösterir.*

H1a: Muhasebe meslek mensuplarının yeni mesleki yeterliliğe ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterir.

H1b: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizliklerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterir.

H1c: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşüme uyumlarına ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterir.

H1d: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden kaynaklı kaygılarına ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterir.

H1e: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden memnuniyetlerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterir.

H2: *Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin alt boyutlarına ilişkin algıları medeni durum açısından farklılık gösterir.*

H2a: Muhasebe meslek mensuplarının yeni mesleki yeterliliğe ilişkin görüşleri medeni durum değişkeni açısından farklılık gösterir.

H2b: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizliklerine ilişkin görüşleri medeni durum değişkeni açısından farklılık gösterir.

H2c: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşüme uyumlarına ilişkin görüşleri medeni durum değişkeni açısından farklılık gösterir.

H2d: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden kaynaklı kaygılarına ilişkin görüşleri medeni durum değişkeni açısından farklılık gösterir.

H2e: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden memnuniyetlerine ilişkin görüşleri medeni durum değişkeni açısından farklılık gösterir.

H3: *Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin alt boyutlarına ilişkin algıları unvan açısından farklılık gösterir.*

H3a: Muhasebe meslek mensuplarının yeni mesleki yeterliliğe ilişkin görüşleri unvan değişkeni açısından farklılık gösterir.

H3b: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizliklerine ilişkin görüşleri unvan değişkeni açısından farklılık gösterir.

H3c: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşüme uyumlarına ilişkin görüşleri unvan değişkeni açısından farklılık gösterir.

H3d: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden kaynaklı kaygılarına ilişkin görüşleri unvan değişkeni açısından farklılık gösterir.

H3e: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden memnuniyetlerine ilişkin görüşleri unvan değişkeni açısından farklılık gösterir.

H4: *Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin alt boyutlarına ilişkin algıları eğitim durumu açısından farklılık gösterir.*

H4a: Muhasebe meslek mensuplarının yeni mesleki yeterliliğe ilişkin görüşleri eğitim durumu değişkeni açısından farklılık gösterir.

H4b: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizliklerine ilişkin görüşleri eğitim durumu değişkeni açısından farklılık gösterir.

H4c: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşüme uyumlarına ilişkin görüşleri eğitim durumu değişkeni açısından farklılık gösterir.

H4d: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden kaynaklı kaygılarına ilişkin görüşleri eğitim durumu değişkeni açısından farklılık gösterir.

H4e: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden memnuniyetlerine ilişkin görüşleri eğitim durumu değişkeni açısından farklılık gösterir.

H5: *Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin alt boyutlarına ilişkin algıları yaş açısından farklılık gösterir.*

H5a: Muhasebe meslek mensuplarının yeni mesleki yeterliliğe ilişkin görüşleri yaş değişkeni açısından farklılık gösterir.

H5b: Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizliklerine ilişkin görüşleri yaş değişkeni açısından farklılık gösterir.

H5c: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşüme uyumlarına ilişkin görüşleri yaş değişkeni açısından farklılık gösterir.

H5d: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden kaynaklı kaygılarına ilişkin görüşleri yaş değişkeni açısından farklılık gösterir.

H5e: Muhasebe meslek mensuplarının e-dönüşümden memnuniyetlerine ilişkin görüşleri yaş değişkeni açısından farklılık gösterir.

6.4. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın amaçlarına ulaşmak amacıyla veri toplama yöntemi olan anket formundan faydalanılmıştır. Araştırmada kullanılacak olan ölçeğin belirlenmesinde Tekbaş (2018)'den yararlanılmıştır. Araştırma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiş olup Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) kapsamında aracı anketör şirket tarafından dağıtılmıştır ve toplanmıştır.

6.5. Verilerin Analizi

Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler SPSS programına giriş yapılmıştır. Çalışmanın amaçlarına ulaşmak için Frekans, Faktör Analizi, T Testi, ANOVA ve Tukey Post Hoc testi yöntemlerinden faydalanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğini incelemek için ise Cronbach's Alfa değerleri incelenmiştir.

VII. BULGULAR

Bu bölümde, anketlerden elde edilen verilerin analiz sonuçlarına, bulgulara ve bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

7.1. Katılımcıların Demografik Analizleri ve Sonuçları

Bu bölümde araştırma örnekleminin demografik değişkenlere göre dağılımlarına ilişkin frekans ve yüzdeler aşağıdaki tablolarda sırasıyla sunulmuştur.

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının cinsiyet özelliklerine bakıldığında, katılan 330 kişiden 117'nin (%35,5) kadın, 213'ün (%64,5) ise erkek olduğu gözlemlenmiştir (Tablo 1). Buna göre katılımcıların çoğunluğunun erkek bireylerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1.
Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı Tablosu

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	117	35,5
Erkek	213	64,5
Toplam	330	100

Ankete katılanların medeni durumu Tablo 2.'de gösterilmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının medeni durumlarına bakıldığında, katılan 330 kişiden 184'ünün (%55,8) evli, 146'sının (%44,2) ise bekar olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre evli bireylerin oranının bekar bireylerden fazla olduğu söylenilebilmektedir.

Tablo 2.
Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı Tablosu

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Evli	184	55,8
Bekar	146	44,2
Toplam	330	100

Ankete katılanların unvanları Tablo 3.'de gösterilmiştir. Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının unvanlarına bakıldığında, katılan 330 kişiden 25'inin (%7,6) SM, 270'inin (%81,8) SMMM, 35'inin (%10,6) ise YMM olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre, katılımcıların çoğunluğunu SMMM'lerin oluşturduğunu söylenilebilmektedir.

Tablo 3.
Katılımcıların Unvan Değişkenine Göre Dağılımı Tablosu

Unvan	Frekans	Yüzde
SM	25	7,6
SMMM	270	81,8
YMM	35	10,6
Toplam	330	100

Ankete katılanların eğitim durumları Tablo 4.'de gösterilmiştir. Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının eğitim durumlarına bakıldığında, katılan 330 kişiden 25'inin (%7,6) Ön Lisans, 225'inin (%77,3) Lisans, 50'sinin (%15,2) ise Lisansüstü olduğu gözlemlenmiştir. Tabloya incelendiğinde katılımcıların çoğunluklu olarak lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.
Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı Tablosu

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde
Ön Lisans	25	7,6
Lisans	255	77,3
Lisansüstü	50	15,2
Toplam	330	100

Ankete katılanların yaşları Tablo 5.'de gösterilmiştir. Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına bakıldığında, katılan 330 kişiden 86'sının (%26,1) 21-30, 86'sının (%26,1) 31-40, 62'sinin (%18,8) 41-50, 62'sinin (%20,6) 51-60, 28'inin (%8,5) ise 61 ve üzeri olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun 21-30 ve 31-40 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5.
Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı Tablosu

Yaş	Frekans	Yüzde
21-30	86	26,1
31-40	86	26,1
41-50	62	18,8
51-60	68	20,6
61 ve üzeri	28	8,5
Toplam	330	100

7.2. Araştırmada Yer Alan Önermelere Ait Frekans Analizi Sonuçları

Bu bölümde, araştırmada yer alan önermelere ilişkin frekans analizlerine yer verilmiştir. Ayrıca bu analizlerin sonuçlarına yönelik bulgulara değinilmiştir.

Tablo 6.
Dijitalleşmenin ve Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleğine ve Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkilerine Yönelik Algılardan Elde Edilen Bulgular

	<i>Önermeler</i>	\bar{x}	ss
A1	Muhasebe mesleğinde yaşanacak dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kendimi hazır hissediyorum.	3,8758	1,15633
A2	Yeni teknolojileri yakından takip etmekteyim.	4,0182	1,04880
A3	Dijitalleşmenin daha fazla iş yükü getireceğini düşünüyorum.	3,1545	,71271
A4	Dijitalleşme ve teknolojik gelişmeleri desteklerim.	4,0061	1,08875
A5	Teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarına yeni fırsatlar ve kariyer alanı sunacağını düşünüyorum.	4,3273	,87633
A6	Teknolojik ürünlerine yapılan harcamaların gereksiz olduğunu düşünüyorum.	1,7455	,87972
A7	Teknolojik gelişmeler ile birlikte ücret, çalışma saatleri gibi sosyal haklarımın iyileşeceğini düşünüyorum.	4,2030	1,01867
A8	Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmek için çaba gösteririm.	3,8455	1,16316
A9	Dijitalleşme ve teknoloji haberleri dikkatimi çekmez.	1,6182	,73532
A10	Teknolojik gelişmeler neticesinde muhasebe meslek mensuplarının değişime ve dönüşüme ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.	3,9788	1,12292
A11	Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlayabilirim.	4,0485	1,02436
A12	Teknolojik gelişmeler neticesinde işsiz kalacağımı düşünüyorum.	1,7424	,90776
A13	Dijitalleşmeye uyum sağlayabilecek yeterli eğitim ve donanıma sahip değilim.	1,7394	,90185
A14	Teknoloji ve dijitalleşmeye uyum sağlamayan meslek mensuplarının rekabette geride kalacağını düşünüyorum.	3,9394	1,13629
A15	Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğini olumsuz etkilemektedir.	1,7697	,92664
A16	Dijitalleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe mesleği daha verimli hale getirecektir.	4,1606	1,00226
A17	Dijitalleşme ile birlikte muhasebe meslek mensupları daha fazla saygınlık kazanacaktır.	4,3242	,87919

Tablo 6. Devamı

	Önermeler	\bar{x}	ss
A18	Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği gelecekte yok olacak meslekler arasındadır.	1,7424	,91775
A19	Dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine ve uygulamalarına bir etkisi olmayacağını düşünüyorum.	2,0030	1,09849
A20	Hali hazırda verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimleri gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu değildir.	1,9909	1,06187
A21	Teknolojik gelişmeler neticesinde muhasebe mesleğinin değişime ve dönüşüme ihtiyacı vardır.	4,0303	1,05718
A22	Gelecekte muhasebe meslek mensupları tarafından yapılan birçok iş dijital sistemler tarafından yapılacaktır.	4,1030	1,02031
A23	Teknolojik gelişmeler ile birlikte muhasebe mesleği daha zor ve karmaşık bir meslek haline geldi.	4,1182	,84045
A24	Muhasebe meslek örgütleri teknolojik gelişmelere gerektiği önemi ve değeri vermektedir.	4,2485	,90191
A25	Dijitalleşmenin ve teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği için vaat ettiği yararı ve faydayı sağlamayacağını düşünüyorum.	1,5939	,72218
A26	Maliye Bakanlığının e-uygulamaları muhasebe mesleğine teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya zorlamaktadır.	4,1364	,83768
A27	Muhasebe mesleği dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere en çok uyum sağlayan mesleklerin başında gelmektedir.	3,9758	1,09684
A28	Teknolojik gelişmeler sayesinde muhasebe mesleğine olan ilgi ve istek artacaktır.	3,9121	1,23826
A29	Muhasebe mesleğinde yaşanacak dijitalleşme ve teknolojik gelişmelere kendimi hazır hissediyorum.	4,1697	,99619
A30	Yeni teknolojileri yakından takip etmekteyim.	4,0394	1,05544

Örneklemden elde edilen cevaplar bir bütün olarak incelendiğinde Adana'da faaliyet gösteren meslek mensuplarından örnekleme dahil edilenlerin dijitalleşmeye karşı olumlu bir tavrının olduğu belirlenmiştir.

7.3. Faktör Analizi ve Sonuçları

Araştırmada Keşif Amaçlı Faktör Analizi (KAFA) ile ölçeklerdeki alt boyutların ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Bu analizde anketin ikinci bölümü ile ilgili olan beş faktör, önceki çalışmalardaki boyutlara göre incelenmiştir. Gerçekleştirilen KAFA'larda varimax yöntemi kullanılarak varyansın dikine kesilmesi yöntemi tercih edilmiştir. Böylece faktörlerin birbirinden daha etkin biçimde ayrışması sağlanmıştır. KAFA'da örneklem yeterliğini gösteren Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi sonucu 0,709

**Dijitalleşmenin
Muhasebe
Mesleğine Ve
Muhasebe Meslek
Mensuplarına
Etkilerinin Covid-
19 Pandemi
Döneminde
İncelenmesi**

olarak tespit edilmiştir. Field (2000) KMO için alt sınırın 0,50 olması gerektiğini, KMO <0,50 için veri kümelemesinin faktörlenemeyeceğini belirtmiştir. Bu bağlamda elde edilen sonuç faktör analizi yapmak için yeterli örneklem büyüklüğünün elde edilmiş olduğunu göstermektedir. KAFA’da bir sonraki aşamada müştereklik tablosu incelenmiş ve önermelerin başka herhangi bir önermeye benzeme oranı ile ilgili bir kısıtın olmadığı ve genelde 0,5’ten büyük değerlerin olduğu gözlenmiştir. Bu kısımda elde edilen beş faktörün açıklanan toplam varyans değeri de %64,76 olarak tespit edilmiştir. Böylece ölçeğin kapsam geçerliği olduğu da tespit edilmiştir.

**Tablo 7.
Döndürülmüş Yapılar Matrisi Tablosu**

Bileşen Dönüşüm Matrisi	Bileşen				
	1	2	3	4	5
A1			,646		
A2			,779		
A3					
A4			,841		
A5					,570
A6		,777			
A7					
A8			,645		
A9		,807			
A10	,754				
A11			,770		
A12				,867	
A13				,868	
A14	,900				
A15				,838	
A16					,835
A17					,572
A18				,842	
A19	,920				
A20	,918				
A21	,923				
A22	,864				
A23		,755			
A24		,783			
A25		,816			
A26		,753			
A27			,832		
A28					,694

Analiz sonucunda elde edilen faktörler incelendiğinde **A21, A19, A20, A14, A22, A10** kodlu önermelerin aynı faktörü açıkladığı gözlenmiştir. Yazındaki çalışmalarda bu faktörün genelde “*Yeni Mesleki Yeterlilik*” olarak tanımlanmış olduğu gözlenmektedir. Bunun yanında **A25, A9, A24, A6, A23, A26** önermelerinin de bir faktör içinde kümelenmiş olduğu gözlenmektedir. Bu önermelerin de yazında yer alan önceki çalışmalarda meslek mensuplarının “*Dijitalleşme ve Teknolojik Ürünlerden Memnuniyetsizliği*” olarak ele alınmış olduğu tespit edilmiştir. Bunlarla birlikte **A4, A27, A2, A11, A1, A8** önermelerinin de bir faktör altında toplanmış olduğu gözlenmiştir. Bu faktörün de önceki çalışmalarda “*E-Dönüşüme Uyum*” olarak adlandırılmış olduğu belirlenmiştir. Ayrıca; **A13, A12, A18, A15** kodlu önermelerin de bir faktör açıkladığı görülmüştür. Bu önermelerin de önceki çalışmalarda “*E-Dönüşüm Kaynaklı Kaygı*” olarak incelenmiş olduğu tespit edilmiştir. Son olarak **A16, A28, A17, A5** önermeleri de bir faktör altında kümelenmiştir. Bu önermeler de önceki çalışmalarda “*E-Dönüşümden Memnuniyet*” olarak ele alınmaktadır. Böylece önceki çalışmalarla uyumlu KAFA sonuçlarının elde edilmiş olduğu gözlenmektedir. Ancak **A3** ve **A7** kodlu önermelerin açıkladıkları faktör yüklerinin 0,5’ten düşük olmaları neticesinde kapsam dışında bırakılmaları gerekmiştir. Netice itibarıyla KAFA’da verinin kolay yönetilmesini sağlayacak sonuçlar elde edilmiştir. Böylece anket kapsamında kullanılan ölçeklerin alt boyutları belirlenmiştir.

7.4. Güvenirlilik Analizi ve Sonuçları

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizleri Tablo 13.’de gösterilmiştir.

Tablo 8.
Araştırmada Yer Alan Ölçeklere ve Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Önerme Sayısı	Cronbach's Alpha
Ölçek 1	30	.789
Yeni Mesleki Yeterlilik (YMY)	6	.847
Dijitalleşme ve Teknolojik Ürünlerden Memnuniyetsizlik (DMSİZ)	6	.881
E-Dönüşüme Uyum (EDU)	6	.869
E-Dönüşüm Kaynaklı Kaygı (EDK)	4	.883
E-Dönüşümden Memnuniyet (EDM)	5	.759

Önermelerin açıklamaya çalıştıkları faktörün diğer önermeleri ile birlikte değerlendirilmesi sonucunda elde edilen güvenilirlik katsayılarının sosyal bilimler için geçerli olan eşiğin üstünde olduğu gözlenmiştir. Böylece

KAFA analizi sonunda hem kapsam geçerliği hem de güvenilirliği olan bir verinin toplanmış olduğu gözlenmektedir.

7. T Testi ve Tek Yönlü ANOVA (Varyans) Analizi ve Sonuçları

Alan araştırmasında ilk olarak yeni mesleki yeterlilik, dijitalleşme ve teknolojik ürünlerden memnuniyetsizlik, e-dönüşüme uyum, e-dönüşüm kaynaklı kaygı, e-dönüşümden memnuniyet alt boyutlarının demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla hipotezler kurulmuştur. Alt boyutların cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla "H1a, H1b, H1c, H1d, H1e" hipotezleri kurulmuştur. Bu kapsamda T testleri yapılmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 9.'daki bilgiler doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 9.

Cinsiyet Açısından Alt Boyutların Farklılaşması (T Testi Analizi)

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
YMY	Erkek	213	3,9832	,98468	,006	,938
	Kadın	117	4,0696	,91447		
DMSİZ	Erkek	213	4,3005	,63544	1,881	,171
	Kadın	117	4,1795	,67493		
EDU	Erkek	213	3,9288	,80454	1,428	,233
	Kadın	117	4,0214	,93606		
EDK	Erkek	213	4,2559	,81642	,740	,390
	Kadın	117	4,2436	,73069		
EDM	Erkek	213	4,1643	,70780	,003	,954
	Kadın	117	4,2051	,73974		

Yapılan T testleri sonucunda alt boyutların katılımcıların cinsiyeti açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bağlamda H1a, H1b, H1c, H1d, H1e hipotezleri reddedilmiştir ($p>0.05$).

Alt boyutların medeni durum açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla "H2a, H2b, H2c, H2d, H2e" hipotezleri kurulmuştur. Bu kapsamda T testleri yapılmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 10.'deki bilgiler doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 10.

Medeni Durum Açısından Alt Boyutların Farklılaşması (T Testi Analizi)

Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	\bar{x}	ss	t	p
YMY	Evli	184	3,9852	,99553	,020	,889
	Bekar	146	4,0499	,91505		
DMSİZ	Evli	184	4,3379	,62977	2,203	,139
	Bekar	146	4,1564	,66587		

Tablo 10. Devamı

Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	\bar{x}	ss	t	p
EDU	Evli	184	3,9402	,86421	,041	,840
	Bekar	146	3,9886	,84138		
EDK	Evli	184	4,1943	,82106	3,357	,068
	Bekar	146	4,3236	,73588		
EDM	Evli	184	4,2283	,69034	,849	,357
	Bekar	146	4,1164	,75008		

Yapılan T testleri sonucunda yalnızca E-dönüşüm kaynaklı kaygı alt boyutunun katılımcıların medeni durumu açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda **H2a, H2b, H2c, H2d, H2e** hipotezi reddedilmiştir ($p>0.05$).

Alt boyutların katılımcıların unvanları açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla "**H3a, H3b, H3c, H3dc, H3e**" hipotezleri kurulmuştur. Bu kapsamda ANOVA analizleri yapılmış, Tukey Post Hoc testi ile birlikte derinlemesine incelenmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 11.'daki bilgiler doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 11.
Unvan Açısından Alt Boyutların Farklılaşması
(ANOVA Analizi)

Alt Boyutlar	Unvan	n	\bar{x}	ss	f	p
YMY	SM	139	4,0298	,98126	,477	,621
	SMMM	157	4,0328	,95843		
	YMM	34	3,8613	,88866		
DMSİZ	SM	330	4,0139	,95986	,169	,844
	SMMM	139	4,2626	,63765		
	YMM	157	4,2665	,66100		
EDU	SM	34	4,1961	,67728	,004	,996
	SMMM	330	4,2576	,65128		
	YMM	139	3,9640	,91766		
EDK	SM	157	3,9575	,77669	9,096	,000
	SMMM	34	3,9706	,94055		
	YMM	330	3,9616	,85323		
EDM	SM	139	4,3867	,64002	,444	,642
	SMMM	157	4,0685	,89631		
	YMM	34	4,5441	,56899		

Yapılan ANOVA analizleri sonucunda yalnızca E-Dönüşüm Kaynaklı Kaygı alt boyutunun katılımcıların unvanları açısından farklılık

gösterdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda **H3a, H3b, H3c, H3e** hipotezleri reddedilirken ($p>0.05$), **H3d** hipotezi kabul edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 12.
Unvan Tukey Post Hoc Testi Tablosu

Alt Boyutlar	Unvan (İ)	Unvan (J)	Ortalama	Ortalama Fark (I-J)	Standart Hata	Sig
YMY	SM	SMMM	3,4481	-,00295	,11197	1,000
		YMM		,16846	,18394	,631
	SMMM	SM	3,4395	,00295	,11197	1,000
		YMM		,17141	,18186	,614
	YMM	SM	3,4160	-,16846	,18394	,631
		SMMM		-,17141	,18186	,614
DMSİZ	SM	SMMM	2,9269	-,00386	,07604	,999
		YMM		,06651	,12492	,855
	SMMM	SM	2,8922	,00386	,07604	,999
		YMM		,07038	,12351	,836
	YMM	SM	2,8992	-,06651	,12492	,855
		SMMM		-,07038	,12351	,836
EDU	SM	SMMM	1,6133	,00649	,09967	,998
		YMM		-,00656	,16374	,999
	SMMM	SM	1,9315	-,00649	,09967	,998
		YMM		-,01305	,16189	,996
	YMM	SM	1,4559	,00656	,16374	,999
		SMMM		,01305	,16189	,996
EDK	SM	SMMM	3,9640	,31822*	,08937	,001
		YMM		-,15743	,14681	,532
	SMMM	SM	3,9575	-,31822*	,08937	,001
		YMM		-,47565*	,14515	,003
	YMM	SM	3,9706	,15743	,14681	,532
		SMMM		,47565*	,14515	,003
EDM	SM	SMMM	4,1914	,04360	,08381	,862
		YMM		-,07922	,13769	,833
	SMMM	SM	4,1478	-,04360	,08381	,862
		YMM		-,12282	,13613	,639
	YMM	SM	4,2706	,07922	,13769	,833
		SMMM		,12282	,13613	,639

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey Post Hoc testi yapılmıştır. Sonuçlar değerlendirildiğinde; SM ile SMMM ($p<0.05$) grupları arasında ve YMM ile SMMM ($p<0.05$) grupları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Diğer gruplar arasında bulunamamıştır ($p>0.05$). İncelemeler yapıldığında kaygı düzeylerinin en

yüksek YMM (Ort= 3,9706) olmak üzere SM (Ort=3,9640), SMMM (Ort=3,9575) olarak sıralandığı görülmektedir.

Alt boyutların eğitim durumları açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla “H4a, H4b, H4c, H4d, H4e” hipotezleri kurulmuştur. Bu kapsamda Anova analizi yapılmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 13.’deki veriler doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 13.
Eğitim Durumu Açısından Alt Boyutların Farklılaşması
(ANOVA Analizi)

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	ss	f	p
YMY	Ön Lisans	25	4,0017	,81254	,142	,707
	Lisans	255	4,0142	,94773		
	Lisansüstü	50	4,0130	,99249		
DMSİZ	Ön Lisans	25	3,8414	,90907	,066	,798
	Lisans	255	4,2633	,65739		
	Lisansüstü	50	4,2441	,63990		
EDU	Ön Lisans	25	3,9914	,64081	,039	,843
	Lisans	255	3,9444	,88461		
	Lisansüstü	50	4,0017	,77792		
EDK	Ön Lisans	25	3,9724	,85323	6,517	,843
	Lisans	255	4,2652	,74183		
	Lisansüstü	50	4,2197	,88372		
EDM	Ön Lisans	25	7,1414	,76412	,852	,357
	Lisans	255	4,1027	,70677		
	Lisansüstü	50	4,1697	,74853		

Yapılan Anova analizi sonucunda tüm alt boyutların eğitim durumu açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bağlamda; H4a, H4b, H4c, H4d, H4e hipotezleri reddedilmiştir (p>0.05).

Alt boyutların yaşları açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla “H5a, H5b, H5c, H5d, H5e” hipotezleri kurulmuştur. Bu kapsamda ANOVA analizleri yapılmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 14.’deki bilgiler doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 14.
Yaşları Açısından Alt Boyutların Farklılaşması
(ANOVA Analizi)

Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{x}	ss	f	p
YMY	21-30	86	4,1362	,81254	,567	,687
	31-40	86	4,0066	1,00989		
	41-50	62	3,9631	1,08672		
	51-60	68	3,9706	,90907		
	61 +	28	3,8776	1,06814		

Tablo 14. Devamı

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Yaş</i>	<i>n</i>	<i>\bar{x}</i>	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
DMSİZ	21-30	86	4,0139	,95986	1,108	,353
	31-40	86	4,2403	,73146		
	41-50	62	4,2694	,60508		
	51-60	68	4,3737	,59955		
	61 +	28	4,2353	,64081		
EDU	21-30	86	4,0714	,65645	,375	,826
	31-40	86	4,2576	,65128		
	41-50	62	4,0000	,81610		
	51-60	68	3,9729	,82163		
	61 +	28	3,8844	,91665		
EDK	21-30	86	3,9167	,94303	,211	,932
	31-40	86	4,0893	,70926		
	41-50	62	3,9616	,85323		
	51-60	68	4,2733	,82482		
	61 +	28	4,2267	,80406		
EDM	21-30	86	4,3145	,76412	1,108	,352
	31-40	86	4,2279	,68259		
	41-50	62	4,1786	,92511		
	51-60	68	4,2515	,78599		
	61 +	28	4,1744	,72650		

Yapılan ANOVA analizleri sonucunda incelenen tüm alt boyutların yaş değişkeni açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bağlamda **H5a, H5b, H5c, H5d, H5e** hipotezleri reddedilmiştir ($p>0.05$).

VIII. SONUÇ

Küreselleşen dünyada dijitalleşmenin önemi her geçen gün artmaktadır. Özellikle COVID-19 salgın hastalık sürecinde hayatın olağan akışının devam edebilmesi için dijitalleşme çağın dijital ürünlerinden ve tüm olanaklarından en üst seviyede yararlanılmıştır. Bu çalışmada dijitalleşmenin muhasebe mesleğine ve muhasebe meslek mensupları üzerinde yarattığı etkilere yönelik algılar ve algıların demografik faktörler özellikler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Çalışma kapsamında Adana ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırma ile dijitalleşme, muhasebe mesleği, muhasebe meslek mensupları ve COVID-19 salgın hastalık dönemi ele alınmıştır.

Araştırmada kurulan hipotezlere yönelik genel bir değerlendirilme yapıldığında; alt boyutlarının katılımcıların unvanları ile kısmen anlamlı farklılıkların bulunduğu ancak cinsiyetleri, medeni durumları, eğitim durumları, yaşları arasında anlamlı farklılıkların bulunmadığı belirlenmiştir. Tüm bu sonuçlar elde ettiğimiz bulgular karşılaştırılmıştır. Bu tez çalışması ile Tekbaş (2018) çalışmasından elde edilen sonuçların kısmen paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum; unvan faktörü açısından farklılık göstermesi şeklinde açıklanabilmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar çerçevesinde değerlendirmeler yapıldığında; Adana ilinde mesleğini icra eden ve örnekleme dahil edilen meslek mensuplarının dijitalleşmeyi önemsedikleri, bu alandaki gelişmeleri yakından takip ederek destekledikleri, dijital ürünlere uyum sağlayabildikleri görüşüne ulaşılmıştır. Hatta dijitalleşmenin muhasebe mesleğine olan saygıyı arttırabileceği, haksız rekabeti önleyebileceğini, gelişmeler doğrultusunda muhasebe mesleğinin gelecekte yok olmak yerine tüm bunlar doğrultusunda fayda görebileceğini de ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ileride yapılacak olan teknolojik alt yapıya dayalı köklü değişikliklerin merkeze alındığı yeni bir muhasebe modeline ihtiyaç duyulduğu ve yeniden tasarlanması durumunda da destekleyeceklerini belirtmişlerdir.

Buradan hareketle; dijitalleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe muhasebe mesleği için oldukça önem arz etmektedir. Bu nedenle, sektörde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının dijital çağın dijital ürünlerine önem ve değer vermeleri gerekmektedir. Özellikle halen devam eden veya ileride olması muhtemel bir küresel boyuttaki kriz veyahut salgın hastalık durumlarından etkilenmemek için yeni planlar ve stratejiler geliştirilmelidir. İleride yapılacak olan araştırmalara daha fazla muhasebe meslek mensubunun katılımının sağlanması, araştırmaya farklı kurumların dahil edilmesi ve anket formuna yeni ifadelerin eklenmesi elde edilen sonuçların genelleştirilebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca bundan sonraki çalışmaların, farklı il, farklı sektör ve farklı meslek gruplarına daha geniş kapsamlı, farklı veri toplama teknik ve analiz yöntemleriyle yapılması önerilmektedir.

Dijitalleşmenin**MAKALE BİLGİ FORMU****Muhasebe**

Yazar Katkıları

Mesleğine Ve**Fikir/Kavram:** Başak ŞITAK ve Mahmut YARDIMCIOĞLU**Muhasebe Meslek****Araştırma Tasarımı:** Başak ŞITAK**Mensuplarına****Makale Yazımı:** Başak ŞITAK**Etkilerinin Covid-****19 Pandemi****Veri Toplama:** Başak ŞITAK**Döneminde****Analiz:** Başak ŞITAK**İncelenmesi****Eleştirel Okuma:** Mahmut YARDIMCIOĞLU

156

Çıkar Çatışması Bildirimi

Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kâr amacı gütmeyen sektörlerden hibe alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Akın, O. & Özdaşlı, K. (2014). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Uymaları Gereken Etik İlkelere Uyuma Düzeyine Yönelik Meslek Mensupları İle Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Algıları, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi, Temmuz Sayısı*, 59-74.
- Ayboğa, H. (2002). Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8) 39-55.
- Barnira, A., Gallagher, J. & Augerc, P. (2003). Business Process Digitization, Strategy, And The Impact Of Firm Age And Size: The Case Of The Magazine Publishing Industry, *Journal Of Business Venturing*, 18(6), 789-814.
- Brennen, S. & Kreiss, D. (2014). Digitalization And Digitization, [Http://Culturedigitally.Org/2014/09/Digitalization-And-Digitization/Symbol=En/A/59/Hlpm/Corp.1/Rev.1](http://Culturedigitally.Org/2014/09/Digitalization-And-Digitization/Symbol=En/A/59/Hlpm/Corp.1/Rev.1) (20.04.2021).
- Büyükmirza, K. (2008). *Maliyet Ve Yönetim Muhasebesi Tek Düzene Uygun Bir Sistem Yaklaşımı*, Gazi Kitapevi, Ankara, 809.
- Carnegie, G. (2014). The Present And Future Of Accounting History, *Accounting, Auditing & Accountability Journal Emerald Group Publishing*, 27(8), 1241-1249.
- Cengiz, Ö. (2008). Sm Ve Smmm Mesleği, <http://Www.Muhasebetr.Com/Yazarlarimiz/Ozkan/006/> (02.02.2021).
- Dağ, Y. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Teknolojileri Kullanım Kararına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Araştırması; (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

- Drew, J. (2017). *Real Talk About Artificial Intelligence And Blockchain*, *Journal Of Accountancy*, <https://Www.Journalofaccountancy.Com/Issues/2017/Jul/Technology-Roundtable-Artificial-Intelligence-Blockchain.Html> (23.12.2020).
- Evstafyeva, E., Kıslaya, I. & Kruchanova, I. (2019). Advanced Accounting Perspectives İn The Light Of Leading Economic Digitalisation Processes, *Advances In Social Science, Education And Humanities Research*. 359, 146-152.
- Gacar, A. (2019). Yapay Zekâ Ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat Ve Tehditler, *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 389-394.
- Gassmann, O., Frankenberger, K. & Csik, M. (2014). The St. Gallen Business Model Navigator, [https://Www.Academia.Edu/7479090/The St Gallen Business Model Navigator](https://Www.Academia.Edu/7479090/The-St-Gallen-Business-Model-Navigator) (20.04.2021).
- Ghasemi, M., Shafeiepour, V., Aslanı, M. & Barvayeh, E. (2011). The Impact Of Information Technology (It) On Modern Accounting Systems, *Procedia Social And Behavioral Sciences*, 28,112-116.
- Gökgöz, A. (2011). Tarihsel Perspektifte Muhasebenin Doğuşunu Ve Gelişimini Etkileyen Faktörler, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1),167-177.
- Güvemli, O. (2009). Muhasebe Eğitim Ve Uygulamalarını Etkileyen Ve Yeni Yüzyılın Başlarını Biçimlendiren Gelişmeler Ve Bu Gelişmelerin Mufad'ın Faaliyetlerini Etkilemesi, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, (42), 229-232.
- Henriette, E., Fekı, M., & Boughzala, I. (2015). The Shape Of Digital Transformation: A Systematic Literature Review, *In: Proceedings Of The Mediterranean Conference On Information Systems*, 431-443.
- Kane, C., Palmer, D., Phillips, N., Kiron, D. & Natasha, B., (2015). Strategy, Not Technology, Drives Digital Transformation, *Mit Sloan Management Review And Deloitte University Press*, (14), 1-25.
- Kavanagh, M., & Drennan, L. 2008. What Skills And Attributes Does An Accounting Graduate Need? Evidence From Student Perceptions And Employer Expectations, *Accounting And Finance*, 48(2), 279-300.
- Kurnaz, E., Tekbaş, İ., Bozdoğan, T., & Çetin, O. (2020). Dijitalleşmeyle Birlikte Muhasebe Eğitiminin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(1), 81-96.
- Mcrae, H., (1996). *2020 Yılında Dünya*, Anadolu Grubu Yayınları, Ankara, 343s.
- Mercan, N., (2010). Dijital Dünyada Zaman, Mekân, İnsan İlişkileri Ve Yabancılaşma, *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, (403), 100-111.
- Oestreicher-Singer, G., & Zalmanson, L., (2013). Content Or Community? A Digital Business Strategy For Content Providers İn The Social Age, *Mıs Quarterly*, 37(2), 591-616

- Parker, L. (2001). Back To The Future: The Broadening Accounting Trajectory, *British Accounting Review*, 33(1), 421–453.
- Sayım, F., & Usman, Ö., (2016). Muhasebe Mesleği İçin Mesleki Durum Analizi Kriterlerinin Belirlenmesi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(12), 105-122.
- Stolterman, E., & Fors, A., (2004). Information Technology And The Good Life. Londra: Kluwer Academic Publishers, <https://www8.informatik.umu.se/~Acroon/Publikationer%20anna/Stolterman.Pdf> (20.04.2021).
- Şıtak, B. (2021). Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine, Muhasebe Meslek Mensuplarına ve Muhasebe-Finans Eğitime Etkilerinin Salgın Hastalık Döneminde İncelenmesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Şıtak, B., & Şıtak, P., (2021). Öğrencilerin Adli Muhasebesi Kavramına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Salgın Hastalık Döneminde İncelenmesi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 98-108.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020. *Covid-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Rehberi* (Bilim Kurulu Çalışması), Ankara.
- Tekbaş, İ. (2018). Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine Ve Meslek Mensuplarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma Ve Yeni Bir Kavram Önerisi: Mali Mühendislik; (Yüksek Lisans Tezi), Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tekbaş, İ., Kurnaz, E., & Azaltun, M., (2018). Dijital Muhasebe Okuryazarlığı: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma, 5. *International Congress On Accounting And Finance Research Bildiri Kitabı*, İzmir: Icafr.
- Tihinen, M., & Kääriäinen J., (2016). The Industrial Internet In Finland: On Route ToSuccess?, <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/technology/2016/T278.Pdf> (20.04.2021).
- Todorović, M., Slobodan, M., & Janjić, V. (2012). The Globalization Of Professional Accountants Education And The Achieved Level In Serbia, *International Scientific Conference Ebm*.
- United Nations, (2005). Revised Draft Outcome Document Of The High-Level Plenary Meeting Of The General Assembly Of September 2005 Submitted By The President Of The General Assembly, <https://undocs.org/Pdf?> (20.04.2021).
- Yardımcıoğlu, M., Şıtak, B., & Şıtak, P. (2021). İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Karşı Tutumlarının Covid-19 Pandemi Döneminde İncelenmesi, *İşletme Bilimi Dergisi*, 9(1), 25-49, DOI: 10.22139/jobs.844634

- Yardımcıoğlu, M., Şıtak, B., & Yörük, A. (2021). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Karşı Tutumlarının Covid-19 Pandemi Döneminde İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 155-180.
- Yardımcıoğlu, M., & Şıtak, B. (2020). Yapay Zekâ Teknolojisinin Muhasebe Alanına Yansımaları: Literatür İncelemesi, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2),342-353. DOI: 10.33905/Bseusbed.809795
- Yoo, Y., Lyytinen, K., Thummadi, V., & Weiss, A., (2010). Unbounded İnnovation With Digitalization: A Case Of Digital Camera. In: *Proceedings Of The Annual Meeting Of The Academy Of Management, Aom.*

**Dijitalleşmenin
Muhasebe
Mesleğine Ve
Muhasebe
Meslek
Mensuplarına
Etkilerinin
Covid-19
Pandemi
Döneminde
İncelenmesi**

**INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF
DIGITALIZATION ON ACCOUNTING
PROFESSIONAL AND ACCOUNTING
PROFESSIONALS DURING THE COVID-19
PANDEMIC DISEASE
EXTENDED ABSTRACT**

When the literature on the effects of digitalization on the field of accounting is examined, this issue is included in the national and international literature. Parker (2001) discussed contemporary accounting practices. The study showed signs of expanding the scope of benefits and services from accounting. Ayboğa (2002) deals with the adaptation and adaptation process of Turkey to the developments in the field of accounting in the globalizing world. Barnir et al., (2003) conducted an empirical research in their article based on a sample of 150 firms in the journal publishing industry. Kavanagh and Drennan (2008) discussed what skills and qualifications accounting graduate students should have and what expectations the employer has. Güvemli (2009) examined the contemporary developments affecting accounting practices and education. Yoo et al., (2010) proposed a four-layer innovation model that explains the tight connections between different layers of digital innovation. Ghasemi et al., (2011) discussed the effects of information technology on modern accounting in their studies. In the study conducted by Todorovic et al., (2012) in Serbia, it was aimed to evaluate the education of professional accountants on a global scale and to make suggestions based on the results. In their article, Oestreicher and Zalmanson (2013) focused on digital content strategies for businesses in the social age. Carnegie (2014) discusses the present and past of accounting. Henriette et al., (2015) examined the digital market experiencing its busiest period so far due to the increasing demand of users who have a say in the sector and the increase of new competitors entering the sector. Dağ (2016) discussed the study of professional accountants on the factors that affect the decision to use information technologies. Drew (2017), in his study where he talked about the changes that the accounting profession will experience in the future, drew attention to artificial intelligence and blockchain technology and predicted that the accounting profession will go through a new structuring. Tekbaş (2018) revealed the impact of digitalization and technological developments on accounting professionals in his study. Tekbaş et al., (2018) conducted their studies on digital accounting literacy. Evstafyeva et al., (2019) examined the economy, which they center in their studies, together with the field of accounting and digitalization processes.

Kurnaz et al., (2019) aimed to reveal the effect of technological developments on accounting education and whether the current accounting education is sufficient in practice. In their study, Yardımçioğlu and Şıtak (2020) drew attention to the concept of artificial intelligence brought about by digitalization, the superior aspects of artificial intelligence, types of artificial intelligence, the current application areas of artificial intelligence and its reflections in the field of accounting. Şıtak and Şıtak (2021) investigated the level of awareness of the students who took accounting courses during the COVID-19 epidemic disease, towards the concept of forensic accounting. Yardımçioğlu et al., (2021) examined the attitudes of students taking accounting courses in vocational school towards accounting education during the period of COVID-19 epidemic disease. In their study at Çankırı Karatekin University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Yardımçioğlu et al., (2021) examined the attitudes of students who took accounting courses towards accounting education during the period of COVID-19 epidemic. When the relevant literature is examined, it can be said that the studies gained momentum after 2000. Şıtak and Şıtak (2021) associated this situation with the Enron scandals that affected the whole world.

The aim of this study is to examine the perceptions of the effects of digitalization on the field of accounting, the accounting profession, accounting professionals and accounting-finance education during the COVID-19 epidemic period. Another aim of the study is to determine whether the perceptions about this subject differ in terms of demographic variables.

The universe of the study consists of 2356 professionals operating in Adana. The research was carried out with 330 professionals between 01.12.2020 and 01.02.2021, when the COVID-19 pandemic was common. In order to achieve the aims of the research, the questionnaire form, which is the data collection method, was used. Tekbaş (2018) was used to determine the scale to be used in the research. The research was supported by Kahramanmaraş Sütçü İmam University Research Projects and was distributed and collected by the intermediary surveyor company within the scope of the Scientific Research Project (BAP).

When a general evaluation is made for the hypotheses established in the research; It was determined that the sub-dimensions had partially significant differences with the titles of the participants, but there were no significant differences between their gender, marital status, educational status, and age.

**Dijitalleşmenin
Muhasebe
Mesleğine Ve
Muhasebe Meslek
Mensuplarına
Etkilerinin Covid-
19 Pandemi
Döneminde
İncelenmesi**

Another result obtained from the research is that the professionals who practice their profession in Adana and included in the sample care about digitalization, follow the developments in this field closely and support them and adapt to digital products. They even stated that digitalization can increase respect for the accounting profession, prevent unfair competition, and that, in line with developments, the accounting profession can benefit from all these instead of disappearing in the future. In addition, they stated that a new accounting model centered on the radical changes based on the technological infrastructure to be made in the future is needed and they will support it in case it is redesigned.